

OBSAH

Předmluva k druhému českému vydání (2023) | I

Předmluva k českému vydání | 9

Předmluva ke třetímu vydání | 12

Předmluva ke druhému vydání | 13

Předmluva k prvnímu vydání | 15

| 5

KAPITOLA PRVNÍ Co je to etnicita? | 17

Termín jako takový **21** – Etnicita a rasa **22** – Etnicita, národ a třída **28** – Současný zájem o etnicitu **30** – Od kmenů k etnickým skupinám **33** – Co je tedy etnicita? **34** – Druhy etnických vztahů **37** – Analytické a „nativní“ koncepty **41**

KAPITOLA DRUHÁ Etnická klasifikace: my a oni | 45

Ekologie města **46** – Metafora tavicího tyglíku **47** – Komunikace kulturních odlišností **49** – Vytváření stereotypů **51** – Lidové taxonomie a sociální distance **55** – Komplementarizace a dichotomizace **58** – Etnické stigma **60** – Vyjednávání identity **63** – Etnicita z perspektivy jednotlivce **65** – Kritéria etnicity **68**

KAPITOLA TŘETÍ Sociální organizace kulturní odlišnosti | 71

Askripce jako klíčový faktor etnicity **71** – Udržování hranic **74** – Překračování hranic a propustnost **75** – Stupně etnické konsolidace **78** – Etnicita jako soutěž o zdroje **83** – Úrovně etnicity **85** – Teorie plurálních společností **87** – Etnicita a hierarchie **89** – Vzájemný vztah mezi kritérii **93** – Instrumentalismus a jeho kritikové **95** – Problém kultury **99**

KAPITOLA ČTVRTÁ **Etnická identifikace a ideologie** | 104

Řád v sociálním univerzu 106 – Anomálie 109 –
Podnikavci 113 – Analogové a digitální; My jako subjekt
a My jako předmět 115 – Vznik etnických identit 118 –
Vytváření identity společného původu 121 – Historie
a ideologie 123 – Genetika, příbuzenství a etnicita 126 –
Sociální faktory v procesech tvorby identity 128 – Je
představitelná evropská identita? 129 – K čemu slouží
identity? 133

6 |

KAPITOLA PÁTÁ **Etnicita v dějinách** | 135

Historický vývoj etnických vztahů 136 – Expanze hranic
systému 137 – Kapitalismus a individualizace 138 – Etiketa
„černé identity“ 140 – Indové v nových světech 142 –
Etnická revitalizace: jak se lidé mění v lid 144 –
Kolonialismus a migrace 146 – Moc označování 149 –
Moderní vzdělávání a etnická identita 152 – Etnicita,
historie a kultura 154 – Historie a mýtus 156

KAPITOLA ŠESTÁ **Nacionalismus** | 162

Etnická (t)rasa k národu 162 – Co je nacionalismus? 164 –
Národ jako kulturní komunita 168 – Politické
užití kulturních symbolů 170 – Nacionalismus
a průmyslová společnost 172 – Komunikační technologie
a národnost 174 – Nacionalismus jako metaforické
příbuzenství 177 – Národní stát 179 – Nacionalismus
proti státu 180 – Nacionalismus a ti Druzí 182 – Problém
hranic identity 185 – Nacionalismus bez etnicity? 189 –
Nacionalismus a etnicita: přehodnocení 194

KAPITOLA SEDMÁ **Menšiny a stát** | 198

Menšiny a většiny 199 – Menšiny a stát 200 – Utváření
menšin v moderním světě 203 – Domorodé populace 204 –
Teritoriální konflikt 206 – Stadia etnogeneze 208 – Faktory
vstupující do domorodé etnogeneze 210 – Přistěhovalecké
skupiny 213 – Hranice a hybridita 215 – Kultura

a ekonomika mezi migranty 217 – Identity a kultura 222 –
Etnicita v USA: rasa, třída a jazyk 224 – Menšiny
a modernita 227

KAPITOLA OSMÁ **Politika identit, kultura a práva** | 231

Dilemata etnické diverzity 232 – Multikulturalismus a jeho
kritici 234 – Za standardním paradigmatem budování
národa 236 – Zavedené diskurzy kultury a pluralismu 241 –
Boje o kulturní identitu a sociální integraci 244 – Diaspora
a hybridita 246 – Transnacionalismus a nacionalismus
na dálku 248 – Modernita hnutí *hindutva* 254 – Některé
obecné rysy politiky identit 257

| 7

KAPITOLA DEVÁTÁ **O tom, co není etnické** | 263

Globalizace 264 – Sociální teorie a postmoderní svět 267 –
Změny ve světě meziskupinových vztahů 270 – Globalizace
a lokalizace 273 – Identity a loajality 277 – Gender, etnicita
a národní příslušnost 280 – Budoucnost etnicity? 282 –
Konec etnicity? 285 – Otázka vkusu 288

Literatura | 291

**T. H. Eriksen, antropologie a studium etnicity
a nacionalismu v České republice (Marek Jakoubek)** | 324

Rejstřík | 350